

Capitolul I

Abordări conceptuale. Evoluția societăților bancare în cadrul relațiilor comerciale actuale

Secțiunea 1

Abordări conceptuale

1. Instituțiile bancare sunt principalul intermediar financiar al unei economii. Ele reprezintă „entitatea care desfășoară cu titlu profesional o activitate de atragere de depozite sau alte fonduri rambursabile de la public și de acordare de credite în cont propriu”¹.

Profesorul Costin Kirițescu consideră că banca este *o instituție financiară și de credit, de stat sau particulară, ale cărei funcții principale sunt:*

1. atragerea mijloacelor bănești temporar disponibile ale clienților în conturile deschise acestora;
2. acordarea de credite pe diferite termene;
3. efectuarea de viramente între conturile clienților și de transferuri în conturile deschise la alte bănci;
4. emiterea de instrumente de credit și efectuarea de tranzacții cu asemenea instrumente;
5. vânzarea-cumpărarea de valută și alte operațiuni valutare².

Această definiție este asemănătoare celor existente în doctrina franceză unde se realizează o enumerare a celor mai importante funcții

---

¹ Art. 1 lit. a) din Legea nr. 58/1998 – în prezent abrogată prin O.U.G. nr. 99 din 6 decembrie 2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului (M. Of. nr. 1027 din 27 decembrie 2006).

² C. Kirițescu, Monedă. Mică enciclopedie, 1982, p. 58.

și operațiuni ale instituțiilor bancare. Uniunea Europeană utilizează denumirea de *instituție de credit*¹. Aceasta reprezintă o *instituție publică sau privată care primește depozite sau alte fonduri rambursabile de la public și acordă credite în nume propriu*². Sistemul de drept anglo-saxon stabilește trei cerințe ce trebuie îndeplinite de o bancă: să încaseze cecuri pentru clienți, să plătească cecurile trase de clienții săi și să țină conturi curente pentru clienții săi.

În acest context definim instituția „băncii” ca fiind o instituție cu caracter financiar, de stat sau particulară, publică sau privată, care desfășoară cu titlu profesional o activitate de atragere de depozite sau alte fonduri rambursabile de la public și de acordare de credite în cont propriu. O.U.G. nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului reglementează regimul juridic al instituțiilor de credit. În această categorie sunt incluse:

- a) băncile;
- b) organizațiile cooperatiste de credit;
- c) băncile de economisire și creditare în domeniul locativ;
- d) băncile de credit ipotecar;
- e) instituțiile emitente de monedă electronică.

2. Încercând să facem o paralelă între aceste categorii de instituții de credit, observăm unele **diferențe specifice**.

a) legea definește **cooperativa de credit** ca fiind instituția de credit constituită ca o asociație autonomă de persoane fizice unite voluntar în scopul îndeplinirii nevoilor și aspirațiilor lor comune de ordin economic, social și cultural, a cărei activitate se desfășoară, cu precădere, pe principiul într-ajutorării membrilor cooperatori. În legătură cu această definiție se află și noțiunea de **casa centrală a cooperativelor de credit**, ce reprezintă instituția de credit constituită prin asocierea de cooperative de credit, în scopul gestionării intereselor lor comune, urmării centralizate a respectării dispozițiilor legale și a reglementărilor-cadru, aplicabile tuturor cooperativelor de credit afiliate, prin exercitarea

---

¹ Directiva 2000/12/EC a Parlamentului European din 20.03.2000, publicată în Jurnalul Oficial L126, 26.05.2000.

² L. Georgescu- Goloșoiu, Business of Banking vol. I, Ed. ASE, București, 2003, p. 27: the credit institutions receive deposits or other repayable funds from public and grant credits for its own account.

supravegherii și a controlului administrativ, tehnic și financiar asupra organizării și funcționării acestora. După cum putem constata, ceea ce este specific cooperativelor de credit, spre deosebire de societățile bancare, este faptul că se constituie ca o asocieră de persoane fizice (numărul minim de membri cooperatori fondatori, stabilit prin actul constitutiv-cadru, nu poate fi mai mic de 1.000) în scopul realizării scopurilor comune. De aici concluzionăm că, spre deosebire de bănci, forma de organizare a cooperativei de credit nu poate fi de societate comercială iar asociații nu pot fi persoane juridice, legiuitorul acceptând participarea la constituirea fondurilor cooperativei numai persoane fizice ce „cotizează” (subscriu) la capitalul cooperativei. De menționat că părțile sociale sunt indivizibile, nu pot fi vândute, cesionate sau gajate decât numai între membrii cooperatori și nu pot fi reprezentate prin titluri negociabile.

Definitivul pentru organizațiile cooperatiste de credit este faptul că activitatea bancară în cadrul unei rețele cooperatiste de credit se desfășoară, preponderent și cu prioritate, cu și pentru membrii cooperatori și organizațiile cooperatiste de credit din rețea. În fapt cooperativele de credit prezintă caracteristicile unei bănci, desfășurând activități specifice de atragere de resurse financiare și de acordare de credite dar clienții vor fi membri cooperatori. Cu toate acestea, legea nu interzice accesul altor persoane la serviciile oferite de cooperativă, legiuitorul arătând că activitatea vizează „cu precădere” într-ajutorarea membrilor cooperatori. De aici concluzionăm că nu este exclusă oferirea serviciilor cooperativei și altor persoane fizice sau juridice.

În opinia noastră, Casa centrală a cooperativelor de credit are un rol de interfață, de intermediar, între cooperativele de credit și Banca Națională a României, instituțiile publice și instanțele judecătorești, realizând totodată raportarea datelor și informațiilor solicitate de Banca Națională a României. De asemenea, joacă rolul de Bancă centrală pentru cooperativele de credit afiliate, în sensul că legea îi conferă o parte din atribuțiile Băncii Naționale, respectiv urmărirea și asigurarea coeziunii și buneii funcționări a întregii rețele cooperatiste, scop în care casa centrală întreprinde toate măsurile necesare pentru a garanta lichiditatea și adecvarea capitalului la riscuri la nivelul fiecărei organizații cooperatiste de credit și al rețelei în ansamblul său. Deci, casa centrală se comportă, cu mici excepții, asemenea, Băncii Naționale a României, fapt întărit și de următoarele atribuții: supravegherea cooperativelor de

credit afiliate, în ceea ce privește respectarea legii și reglementărilor emise de Banca Națională a României, a actului constitutiv-cadru și a reglementărilor-cadru ale casei centrale și exercitarea controlului administrativ, tehnic și financiar asupra organizării și administrării acestora (deci și controlul prudențial, activitate desfășurată de Banca Națională a României); conform art. 367 alin. (1) și (2) (în forma modificată de O.U.G. nr. 25/2009¹), persoanele desemnate să asigure conducerea structurilor care privesc activitățile de administrare și control al riscurilor, audit intern, conformitate, trezorerie, creditare, precum și orice alte activități care pot expune cooperativele de credit unor riscuri semnificative, în măsura în care aceste activități nu sunt conduse la nivel centralizat, trebuie să fie aprobate de casa centrală înainte de începerea exercitării responsabilităților, în condițiile prevăzute prin reglementările cadru emise de aceasta. Totodată, Casa centrală poate retrage aprobarea acordată persoanelor menționate și asigură decontarea operațiunilor de încasări și plăți între cooperativele de credit afiliate și a operațiunilor de încasări și plăți ale propriei rețele în relația cu trezoreria statului și cu celelalte instituții de credit, prin contul curent deschis la Banca Națională a României. Mai mult decât atât, casa centrală a cooperativelelor de credit garantează, în întregime, obligațiile cooperativelelor de credit afiliate și asigură lichidarea cooperativelelor de credit afiliate.

Din analiza atribuțiilor sus-menționate rezultă că avem de-a face cu o veritabilă bancă centrală în ceea ce privește activitatea cooperativelelor de credit. Totodată, considerăm că forța și autoritatea casei centrale provin pe de o parte din faptul că fiecare cooperativă de credit asociată în cadrul casei centrale a acceptat să renunțe la o parte din „independența” sa pentru a permite casei centrale să-și îndeplinească atribuțiile. Pe de altă parte, organizarea casei centrale a cooperativelelor de credit și

---

¹ O.U.G nr. 25/2009 realizează eliminarea prevederilor derogatorii aplicabile cooperativelelor de credit, potrivit cărora membrii consiliului de administrație (după caz, ai consiliului de supraveghere) sunt aprobați de Casa centrală, competența de aprobare revenind Băncii Naționale a României în baza dispozițiilor cu caracter general ale ordonanței. Modificarea este justificată de neconcordanța prevederilor actuale cu Directiva 2006/48/CE, care dispune că evaluarea calității persoanelor care asigură orientarea activității unei instituții de credit se face de către autoritatea de supraveghere, iar regimul prudențial derogatoriu instituit de directivă pentru instituțiile de credit afiliate la un organism central nu vizează această cerință (Nota de fundamentare a O.U.G. nr. 25/2009).

desfășurarea activității acesteia se realizează în virtutea legii, fapt de natură să dea legitimitate acestei instituții.

Din analiza art. 335 din O.U.G. nr. 99/2006¹ rezultă că instituțiile de credit organizate sub forma cooperativelor de credit pot desfășura toate activitățile specifice unei instituții bancare, inclusiv o serie de activități dintre care vom enumera: administrare de portofolii, de leasing financiar, tranzacționare de contracte *futures* și *options* financiare și valori mobiliare și alte instrumente financiare transferabile, dobândirea de participații la capitalul altor entități etc.

De lege ferenda considerăm că aria de activități permise cooperativelor de credit ar trebui să fie mult mai restrânsă, ca urmare a faptului că principalul scop al acestor instituții este într-ajutorarea, cu precădere, a membrilor cooperatori iar activitatea în cadrul unei rețele cooperatiste se desfășoară preponderent și cu prioritate în interesul membrilor cooperatori, respectiv al organizațiilor cooperatiste de credit afiliate la casa centrală [art. 335 alin. (2) din O.U.G. nr. 99/2006]. Deci scopul principal nu este obținerea de profit ci întrajutorarea membrilor. Ca urmare, și încrederea membrilor în cooperativa de credit este mai mare și riscul trebuie să fie diminuat.

3. b) băncile de economisire și creditare în domeniul locativ definite ca instituții de credit specializate în finanțarea pe termen lung a domeniului locativ, al căror obiect principal de activitate constă în economisirea și creditarea în sistem colectiv pentru domeniul locativ. Deci, activitatea băncilor de economisire și creditare în domeniul locativ are la bază întâi economisirea și mai apoi creditarea colectivă, adică finanțarea în vederea desfășurării de operațiuni în domeniul locativ. Spre deosebire de cooperativele de credit (dar asemenea societăților bancare) băncile de economisire și creditare se constituie sub forma juridică de societate comercială pe acțiuni. Operațiunile desfășurate de aceste instituții sunt asemănătoare cu cele desfășurate de bănci dar în scopul finanțării unor activități în domeniul locativ. Competența de autorizare a funcționării și de supraveghere prudentială

---

¹ Art. 335 din O.U.G. nr. 99/2006: „Organizațiile cooperatiste de credit, persoane juridice române, sunt asociații autonome, apolitice și neguvernamentale, care desfășoară activități specifice instituțiilor de credit, în conformitate cu prevederile prezentei ordonanțe de urgență, în scopul întrajutorării membrilor acestora”.

aparține Băncii Naționale a României. Concluzionăm că băncile de economisire și creditare sunt o formă a băncilor ce activează numai în domeniul locativ.

4. c) **băncile de credit ipotecar** sunt instituții de credit specializate, persoane juridice române, al căror obiect principal de activitate îl constituie desfășurarea cu titlu profesional a activității de acordare de credite ipotecare pentru investiții imobiliare și atragerea de fonduri rambursabile de la public prin emisiune de obligațiuni ipotecare. Activitățile desfășurate de aceste instituții sunt aceleași cu cele desfășurate de societățile bancare dar în condițiile în care primele menționate susțin activitatea de acordare de credite ipotecare și emisiune de obligațiuni ipotecare. Concluzionăm că diferența între bănci și băncile de credit ipotecar o reprezintă numai domeniul de activitate, respectiv atragerea de resurse financiare și acordarea de credite prin modalități ce au ca element definitoriu grevarea de ipotecă, indiferent dacă e vorba de acordarea de credite garantate cu ipoteca instituită asupra unui bun imobil sau de emisiunea de obligațiuni garantate prin ipotecă.

5. d) **instituțiile emitente de monedă electronică** sunt persoane juridice române specializate în emiterea de monedă electronică, constituite sub forma juridică de societate pe acțiuni, ce au ca obiect de activitate emiterea de monedă electronică, prestarea de servicii financiare și nefinanciare strâns legate de activitatea de emitere de monedă electronică și furnizarea de servicii de stocare a informațiilor pe un suport electronic în numele unor instituții publice sau al altor entități. Instituțiile menționate pot atrage fonduri dar numai în scopul emiterii de monedă electronică. Această activitate nu este considerată atragere de depozite sau de alte fonduri rambursabile dacă fondurile primite sunt transformate imediat în monedă electronică. În concluzie, obiectul de activitate este limitat, instituțiile emitente de monedă electronică nefiind abilitate să desfășoare activități de natura celor desfășurate de celelalte instituții de credit. De asemenea, instituțiile emitente de monedă electronică nu pot deține participații în alte entități, cu excepția celor al căror obiect de activitate constă exclusiv în furnizarea de servicii operaționale sau alte servicii conexe legate de emiterea ori distribuirea de monedă electronică de către instituția emitentă de monedă electronică în cauză. Adică pot fi deținute participații în instituții de care depinde desfășurarea activității de către emitentul de monedă

electronică sau în instituții ce pot facilita desfășurarea activității de emiteră de monedă electronică.

6. În concluzie, toate aceste forme de instituții de credit reprezintă organe specializate, cu caracter financiar, ce activează pe o nișă de piață și se adresează unor clienți specifici, alții decât clienții tradiționali ai societăților bancare. Ele prezintă caracteristici distincte ce le diferențiază în mod definitiv de băncile propriu-zise. Putem spune chiar că băncile reprezintă instituțiile de credit în forma lor „pură”, restul instituțiilor fiind doar forme de societăți bancare ce activează în domenii specializate.

Secțiunea 2

Geneza sistemului bancar

7. Originea băncilor se pierde în negura istoriei. Prima formă de activitate bancară trebuie să fi fost reprezentată de împrumutul de consumație¹. Astfel, preoții împrumutau populația cu produse agricole până la următoarea recoltă. Tablele de contabilitate descoperite în Mesopotamia sub ruinele Templului Uruc atestă acest fapt încă din perioada anilor 3400-3200 î. Hr. Nu există date certe care să arate care a fost prima formă de organizare cu caracter bancar dar considerăm că ea trebuie să fi fost legată de apariția monedei ca mijloc de plată și schimb și de procesul de acumulare și concentrare a disponibilităților bănești.

8. Codul lui Hammurabi, ce datează din secolul al XVIII-lea a.Chr., conține reglementări privitoare la depozit și împrumut. Inventarea scrisului surprinde aspecte referitoare la credit sau depozitarea de valori în incintele templelor, acestea fiind nu doar locuri de rugăciune ci și adevărate depozite pentru bogății dintre cele mai variate.

9. Primii bancheri din antichitate se numeau în greaca veche „trapeziți”, denumire ce își avea originea în cuvântul „trapeza”, adică

---

¹ I. Turcu, Drept Bancar, vol. I, Ed. Lumina Lex, București, 1999, p. 18.

masa la care își desfășurau activitatea zarafii¹. La începutul secolului al IV-lea a.Chr. putem vorbi despre existența bancherilor privați dar și a băncilor publice, acestea din urmă apărând din necesitatea de a combate cămata care împovăra populația. Acestea aveau dreptul de atragere a depozitelor populației și de acordare de împrumuturi precum și dreptul de a bate monedă și dreptul (dar și obligația) de a colecta impozitele, conform unor reglementări bine stabilite care pot fi considerate printre primele reglementări statale în materie bancară.

10. În Roma antică băncile au apărut pe măsură ce Imperiul roman s-a extins și civilizația romană a intrat în contact cu cea greacă. Treptat au apărut bancherii privați, numiți „argentari” (din latinescul *argentum* care însemna bani) și bănci publice, denumite „mensae” ce puteau fi întâlnite pe tot cuprinsul Imperiului roman. Acestea aveau un birou central la Roma și birouri locale în întregul imperiu. Băncile compensau creanțele și datoriile și eliberau extrase de cont care arătau soldul contului.

Băncilor le era interzis să perceapă dobânzi, dar puteau percepe comisioane pentru serviciile prestate. La Roma, această dobândă mascată era limitată, în provinciile romane, însă, nivelul acesteia nefiind limitat. Așa numiții „comercianți de bani” sau „negociatores”, majoritatea de origine orientală (evrei, greci) însoțeau trupele romane care luptau în diverse teritorii ale imperiului și ofereau servicii de schimb valutar și împrumuturi pe termen scurt.

11. În secolul VI e.n. Justinian, împăratul Imperiului Bizantin codifică uzurile bancare romane, introducând reglementări privind obligația practicării de dobânzi fixe (6% anual, cu unele excepții). Aceasta în ciuda opoziției creștinilor, care considerau că împrumutul cu dobândă este un păcat major. Mai mult, Conciliul din Niceea (325), convocat de împăratul roman *Constantin cel Mare* (306-337) în scopul consolidării imperiului roman cu ajutorul noii religii creștine, a interzis preoților să acorde împrumuturi cu dobândă. Ulterior, în anul 789 Charlemagne² interzice și laicilor să perceapă dobândă. Cu toate acestea, mănăstirile

---

¹ A.A.P. Berea, *Modernizarea sistemului bancar*, Ed. Expert, București, 2003, p. 11.

² Este vorba despre Carol cel Mare, rege al Francilor, Împărat al Sfântului Imperiu Roman și fondator al Imperiului Carolingian.

continuă să acorde împrumuturi, dobânda îmbrăcând forma veniturilor din ipoteci sau din beneficiile pe care le-a realizat împrumutatul cu suma de bani împrumutată. Conciliul de la Viena din 1311 reiterează interdicția de a practica dobândă, lăsând însă posibilitatea de a obține beneficii pe baza ideii de risc pe care și-l asumă împrumutătorul sau a pierderii unui câștig posibil.

Se dezvoltă băncile care realizează operațiuni de transfer de bani, așa-numitele case de compensare. Odată cu utilizarea tot mai largă a cambiei se dezvoltă și instituțiile bancare, primele bănci fiind cele din Italia: Banca Venetiei ia ființă în anul 1171, fiind recunoscută oficial ca Banca di Rialto în 1587. Apar bănci la Geneva în 1407, Amsterdam 1609, Hamburg în 1619 și Rotterdam în 1635. Apare prima piață financiară la Anvers în 1531 și apoi Bursa din Londra, făcându-se astfel o separare între piețele financiare și activitățile instituțiilor bancare.

Cambia devine tot mai utilizată, astfel că și biserica se aliniază noilor mutații economice prin bula acordată de Papa Pius al V-lea care permite perceperea de dobânzi dacă rambursarea împrumutului se face în alt loc decât cel de emisiune a cambiei.

12. Treptat apar băncile de emisiune, începând cu cea de la Stocholm (1656), care emite certificate de depozit ce îndeplinesc rolul de bancnotă și continuând cu Banca din Amsterdam (1609) și Banca Angliei (1694), care emit bilete de bancă ce treptat vor juca rolul de bani de hârtie.

13. În anul 1791 Congresul Statelor Unite ale Americii autorizează înființarea Băncii Statelor Unite¹. Aceasta va îndeplini atât rolul de bancă centrală cât și cel de bancă comercială, având drept de a bate moneda și de a emite bilete.

14. După mai multe încercări eșuate², în anul 1800 Napoleon Bonaparte creează Banca Franței, societate pe acțiuni care va avea și drept de emisiune de bilete.

---

¹ L.C. Ionescu, H. Barry, Băncile și operațiunile bancare, Ed. Economică, București 1996, p. 16.

² Este de notorietate falimentul răsunător al Băncii Generale a lui John Law în Franța (1720) care va face ca o perioadă îndelungată populația să se teamă de a mai face apel la serviciile băncilor.

15. Treptat, problemele legate de convertibilitatea bancnotelor vor fi depășite, folosirea lor cu girul statului făcându-se pe o arie din ce în ce mai largă, astfel că nimeni nu va mai putea refuza acceptarea lor ca plată. Aceste bănci de emisiune vor deveni treptat bănci naționale, cu un statut diferit de cel al băncilor comerciale care au rolul de a finanța activitățile comerciale și activitatea societăților comerciale și a întreprinderilor. Aceasta în ciuda faptului că vor păstra în portofoliul propriu de servicii și activități specifice unor bănci comerciale.

De finanțarea operațiunilor și a activităților cu caracter excepțional se vor ocupa băncile private, acestea fiind dispuse să-și internaționalizeze activitatea și să finanțeze afaceri în diverse colțuri ale lumii. Urmașele băncilor private ale familiilor Medici, Strozzi, Chigi (Italia), Coeur (Franța), Gresham (Anglia) și Fugger (Germania) din secolele XIV-XV vor fi băncile familiei Rothschild de la Frankfurt, Londra, Paris, Viena și Neapole sau ale fraților Lazard de la Paris, Londra și New York.

Secțiunea 3

Istoria băncilor pe teritoriul României

16. Primele activități bancare pe teritoriul României datează din perioada romană. Dovadă stau tăblițele cerate descoperite la Alburnus Maior, zonă renumită pentru minele sale de aur. Acestea datează din anul 167 e.n. și conțin un contract privind constituirea unei societăți bancare¹ la Deusara, contractul fiind datat 28 martie 167 e.n.

17. Următoarele elemente privind încercări de creare a unei bănci le găsim abia la 1856, când este creată Banca Națională a Moldovei cu sediul la Iași. Inițiativa aparține unui bancher prusac. Banca va funcționa un singur an, dând faliment ca urmare a lipsei de lichidități, a acordării de împrumuturi preferențiale către diverși prieteni ai conducerii și a implicării în afaceri păguboase.

În piețele publice din București sau Iași funcționau zarafii, care vindeau și cumpărau monedă în scopul obținerii de profit. Cu timpul

---

¹ Este vorba de o societate pentru împrumut de bani cu dobândă.

aceștia au devenit cămătari¹. O parte dintre aceștia erau autorizați legal, dar un număr mult mai mare de cămătari și zarafi acționau ilegal.

18. În anul 1864 este fondată Casa de Depuneri și Consemnațiuni, fiind principala instituție de emisiune pe teritoriul României până la crearea Băncii Naționale a României în anul 1880. În anul 1872 apare la Sibiu Banca Albina, prima bancă ce avea capital integral românesc, urmată de Creditul Financiar Rural (1873) și de Banca Aurora din Năsăud, pentru ca în anul 1874 să ia ființă Creditul Financiar Urban și Rural.

19. Toate aceste încercări vor fi încununuate de înființarea la 17 aprilie 1880 prin aprobarea Parlamentului Principatelor Unite, a Băncii Naționale a României și de ratificarea prin decret regal la 22 mai 1880. Modelul utilizat pentru organizarea băncii a fost cel al Băncii Naționale a Belgiei care la rândul său se inspirase din Statutul Băncii Angliei. Capitalul de 30 de milioane al băncii avea să fie constituit prin subscripție publică (20 de milioane) și prin depuneri de către stat. Deci, este vorba de un parteneriat public-privat, rezultat al concepțiilor vremii. De asemenea, capitalul avea să fie în exclusivitate românesc. Activitatea B.N.R. va începe la 1 decembrie 1880 și se va dovedi o importantă instituție de creditare a activității economice și comerciale, de scontare a cambiilor și de sprijinire a sectorului agricol. De asemenea va susține apariția și dezvoltarea de noi instituții bancare și dezvoltarea economiei.

20. Un an mai târziu va lua ființă la București Bursa de Valori, și mai apoi Bursa de Mărfuri. În anul 1889 are loc introducerea etalonului aur, unitatea monetară devenind leul aur, în timp ce moneda de argint devine monedă divizionară. Dacă la început activitatea băncilor se baza pe acordarea de credite persoanelor private, treptat, odată cu industrializarea și dezvoltarea economică a apărut necesitatea concentrării capitalurilor și finanțării comercianților, a marilor producători industriali și a marilor producători agricoli. Apar bănci cu caracter specializat: Banca Viticolă a României, Creditul Extern, Creditul Tehnic. Ca urmare, va crește numărul și importanța băncilor românești de la 5, câte existau în anii 1880, la aproape 200 înainte de primul război mondial. Pe lângă băncile cu capital românesc își vor face apariția și cele finanțate cu

---

¹ A.A.P. Berea, op. cit., p. 15.

capital străin (Banca Generală Română, Marmorosch Blanc & Co., Banca Comercială Română, etc.). Mai mult, băncile existente vor participa la formarea capitalului altor bănci, a întreprinderilor comerciale sau industriale.

21. Treptat se va ajunge la organizarea sistemului bancar pe două niveluri: Banca Națională a României - care avea atribuții de supraveghere bancară, era unicul organ de emisiune, conducea politica monetară a statului - și băncile comerciale, care aveau atribuții de depozitar al disponibilităților bănești și de creditor al economiei.

22. Implicarea României în primul război mondial va duce la încetinirea dezvoltării economice, băncile fiind afectate și ele de recesiunea care va cuprinde economia europeană. Criza economică din anii 1929-1933 va determina falimentul multor instituții bancare. Alte bănci vor fi nevoite să fuzioneze pentru a face față crizei. Pentru a sprijini redresarea sectorului financiar, Guvernul se va implica în activitatea bancară prin înființarea Consiliului Superior Bancar în anul 1934, cu rol de supraveghere, conducere și control, al cărui președinte era Guvernatorul B.N.R. Totodată, vor fi adoptate mai multe legi care să ajute economia să treacă peste obstacolul reprezentat de criza economică: *Legea pentru lichidarea datoriilor agricole și urbane (7 aprilie 1934)*, *Legea pentru organizarea și reglementarea comerțului de bancă (8 mai 1934)*, *Legea pentru înlesnirea și refacerea creditului (20 aprilie 1935)*. Aceste legi vor avea ca efect falimentul sau fuziunea multor bănci, numărul acestora scăzând de la 1204 bănci în 1934, la 446 în 1940. Aproape 50% din activitatea bancară era apanajul a 5 mari bănci: Banca Românească, Banca de Credit Român, Banca Comercială Română, Banca Comercială Italiană și Română și Societatea Bancară Română¹. Se putea vorbi de existența unui sistem bancar modern, comparabil și ancorat în sistemele bancare ale țărilor dezvoltate ale Europei din acea vreme.

23. Sfârșitul celui de-al doilea război mondial va aduce și trecerea la comunism, activitatea bancară fiind nevoită să urmeze cursul economiei de comandă. La 1 ianuarie 1947 Banca Națională a României este etatizată, prin Legea nr. 1056, urmând Decretul nr. 197 prin care

---

¹ L. C. Ionescu, op. cit., p. 20.

băncile și instituțiile de credit particulare au fost dizolvate sau puse în stare de lichidare¹.

Banca Națională va cumula majoritatea activităților bancare cu excepția finanțării operațiunilor de comerț exterior, ce cădeau în sarcina Băncii Române de Comerț Exterior, a finanțării pe termen lung a economiei naționale, care cădea în sarcina Băncii de Investiții, a finanțării agriculturii și industriei, de care se ocupa Banca pentru Agricultură și Industrie Alimentară și a activității de atragere a economiilor populației, activitate ce reprezenta apanajul Casei de Economii și Consemnațiuni².

24. După 1990 se revine la un sistem bancar organizat pe două paliere:

- Banca Națională a României este principalul vector de conducere a politicii monetare și îndeplinește funcțiile specifice unei Bănci centrale;
- băncile comerciale, care au ca principale atribuții acordarea de credite, atragerea de depozite și finanțarea investițiilor.

Se dă astfel startul unui proces de reformare a sistemului bancar românesc ce se va realiza prin permanenta actualizare a cadrului legislativ specific și prin acțiuni de consolidare și asanare.

---

¹ Decretul nr. 197 din 1948 pentru dizolvarea și lichidarea întreprinderilor bancare și institutelor de credit.

² *A.A.P. Berea, op. cit. p. 17.*